

Oponentský posudek bakalářské práce Elišky Grödllové na téma „Hrdinové pražských pověstí“

Bakalářská práce Elišky Grödllové na téma „Hrdinové pražských pověstí“ je věnována popisu přípravy a realizace projektů tří strukturovaných dramát, jejichž předlohou byly pražské pověsti „O Faustově domě“, „O Golemovi“ a „O ohnivém muži Na poříčí“.

Práce je základně dělena do dvou částí.

Teoretická část obsahuje čtyři kapitoly:

- 1. Pražské pověsti jako textové východisko projektu**
- 2. Charakteristika skupiny**
- 3. Cíle projektu**
- 4. Metody**

Praktická část má dvě kapitoly:

- 1. Popis a realizace projektu**
- 2. Analýza projektu**

V první kapitole se diplomantka věnuje žánru pověsti, autorům předloh, s tím co podle ní předlohy nabízejí, včetně zmínce o tom co k původním pověstem přidala.

Uvádí stručně svou volbu témat z jednotlivých textových předloh, které obecně formuluje jako *„vnitřní konflikt člověka, který je konfrontován s nadpřirozenými silami, vůči nimž má zaujmout určité stanovisko, ze kterého pro něj plynou určité důsledky“*.

Dále autorka předkládá čtenáři vlastní výběr tématu pro projekt: *„...volba mezi určitými morálními postoji, se kterými jsou hrdinové dramata konfrontováni“*.

Student z Faustova domu: *„Nechám se zlákat vidinou lepšího života a vezmu si, co mi nepatří?“*

Rabínova manželka z pověsti o Golemovi: *„Dodržím opodstatněný zákaz, který mi byl dán?“*

Matěj z pověsti Ohnivý muž: *„Odvážím se přijmout pomoc od někoho koho neznám?“*

Kapitolu uzavírá hodnocením pověsti jako předlohy pro strukturované drama.

Ve druhé kapitole je charakterizována skupina, pro kterou je projekt připravován. Eliška Grödllová nejdříve uvádí filozofii ScioŠkoly, popisuje skupinu se kterou pracuje třikrát týdně. Zmiňuje také skutečnost, že škola funguje teprve necelý rok a stále přicházejí noví žáci, což ovlivňuje vztahy mezi dětmi. Projekt byl realizován se skupinou patnácti žáků 1. až 2. třídy (věk 6 – 8let).

V podkapitole *„Zobecnění problémů skupiny“* jsou popsány konkrétní problémy

- respekt k pravidlům, pozornost při dlouhodobější aktivitě a schopnost spolupráce ve skupině.

Třetí kapitola je věnována cílům projektu, které jsou základně děleny na – dlouhodobé a krátkodobé.

Poslední kapitola teoretické části je nazvána Metody. První část je věnována popisu strukturovaného dramatu, následují abecedně seřazené techniky použité v projektu.

Druhá část má pouze dvě kapitoly. Popis realizace projektu a Analýza projektu.

První kapitola má tři podkapitoly - scénáře strukturovaných dramát, které zároveň obsahují komentáře k realizaci jednotlivých situací – kroků projektu:

- **Faustův dům, O Golemovi, Ohnivý muž**

Diplomantka v druhé části práce kriticky hodnotí průběh všech tří strukturovaných dramát z pohledu výstavby, problémových situací, postav a stylu vedení. V navrhovaných úpravách pro další možnou realizaci se zamýšlí nad možnostmi – volby skupiny, rozsahu projektu, předloh i použitých metod. V závěru shrnuje problematiku a nedostatečná místa v realizaci a po získané zkušenosti si uvědomuje závažnost a důležitost důkladné přípravy projektu, vycházející z potřeb skupiny.

Formální úroveň práce

Po formální stránce práce vykazuje mnohé nedostatky, zvláště v praktické části je nepřehledná a chaotická. Chybí důležité přílohy (např. deník krejčího Matěje, dopis studenta, dialog Fausta s ďáblem), nedostatečná dokumentace rekvizit, scénografických prvků jednotlivých strukt. dramát. Jsou zmateně řazené některé techniky, činnosti a hry, chybějí instrukce, a jsou chybně pojmenované některé techniky (Mluvicí předmět, matoucí záměna stříbrného tolaru za zlaťák ve čtení pověsti, chybějící seznam povolání). Dílčí komentáře k realizaci jsou vkládány do scénáře SD a rozbíjejí tak jeho celistvost a komplikují jeho přehlednost a návaznost a tudíž schopnost posouzení. Chybí veškeré použité nahrávky. Chybí předlohy pověstí a další doplňující zdroje.

Odborná úroveň teoretické části práce

Žánr pověsti je popsán pouze na čtyřech řádcích. Seznámení s autory předloh je nedostatečné.

Volba předlohy

Předloha není zvolena adekvátně ke specifikům věkové kategorie dětí, s kterou autorka pracovala, z čehož následně plyne problematiku volba tématu SD.

Charakteristika skupiny

V kapitole Charakteristika skupiny je popis filozofie Scio školy a je zde dobře charakterizovaná skupina žáků – 6 – 8 let, se kterou autorka pracuje. Na základě vlastní zkušenosti a znalosti skupiny pojmenovala adekvátně problémy - respekt k pravidlům, schopnost udržet pozornost, schopnost spolupráce, které se staly základem pro formulování cílů projektu.

Metody

Autorka při definici SD vychází ze dvou zdrojů – prof. E. Machkové a doc. I. Ulrychové, následně jsou zařazeny v této kapitole i techniky SD, ale autorka je pojmenovává jako metody.

Následují strohé definice použitých technik (chybí Alej – ulička).

PRAKTICKÁ ČÁST

Faustův dům

Ve scénáři strukturovaného dramatu Faustův dům je nevhodně formulované téma vzhledem k věku žáků a neadekvátně zvolena časová dotace pro mladší školní věk – 180 minut = 4 vyuč. hodiny (týká se všech 3 SD). Také chybí instrukce pro vysvětlení rozporů k citacím z pověsti a některých archaických výrazů. Ze scénáře není jasné, jak bude hodina vypadat, informace se dozvídáme částečně až z vloženého komentáře, jsou nejasně zveřejňované instrukce. Není jasná tematizace úvodní honičky ve vztahu k tématu SD. Smyslové poznávání předmětů - *lahvička, mince, brko* – nepomáhá expozici Fausta, celé rozvíjení této dovednosti postrádá smysl, protože na začátku děti všechny předměty viděly, chybí emotivní naladění a konkrétní informace, aby mohly děti v další technice „živé sochy“ znázornit sochu Fausta. Technika Mluvicí předmět je chybně pojmenovaná - jedná se o vstup do role pomocí atributu – náznakový kostým – kabát str.28. Technika Tvorba výtvarného artefaktu ve dvojicích je nevhodně zvolená. Na str. 29 – chybí dialog mezi Faustem a čertem, (příloha č. 3) na jehož základě děti mají znázornit ve dvojicích Faustův konec technikou Živé sochy.

V další části SD - 5. Seznámení se studentem chybí úvodní dopis, aby bylo možné posoudit adekvátnost zvolené techniky a její přínos v posunu příběhu. Další technika 6. Vstup do role studenta je nevhodně zvolená vzhledem k věku dětí. V celém SD chybí zásadní informace, v které době se odehrává příběh studenta.

Vyprávění (Str. 31), které následuje po narativní pantomimě na čtení z pověsti, svědčí o tom, že do scénáře jsou jako ex-post vtěleny věci, které byly improvizovány na místě, čímž je nejasné, co je scénář a co je realizace.

Na str. 32 – Citace pověsti je zařazena zmateně, vzhledem k použitému vyprávění ze str. 31. Zajímalo by mě, zda byla skutečně použita a tím zdvojeno téma (rozpor stříbrný tolar a zlaťák).

8. Student se rozhoduje - Techniky použité v závěru – Ulička postavy, Důvody pro i proti (myšlenky na čtvrtkách) a zvláště Mluvicí předmět jsou zvoleny vhodně a vedou žáky ke konečnému rozhodování.

Formulace otázek v závěrečné reflexi neodpovídají věku účastníků SD. Škoda, že nebylo přiloženo více obrázků z reflexe, tak aby bylo možné posoudit, co je zaujalo nejvíce.

O Golemovi

Formulace tématu je opět těžko srozumitelná pro děti, které se zúčastnily projektu.

Text scénáře s vloženými komentáři k realizaci dokumentuje dostatečně problematičnost a chaotické zpracování látky, týkající se postavení židů v renesanční Praze a vedení SD. Prolíná se zde několik různých poskládaných motivů, které nesměřují k základnímu tématu SD. Vzhledem k tomu, že není k dispozici výchozí materiály, není možné se v tom serózně orientovat.

Poměrně dobře je zařazena aktivita - honička, která může navodit shon v rabínově domě a zoufalou situaci jeho ženy, která ji vede k porušení zákazu použít Golema na domácí práce.

Problémy a chaos v textu se do značné míry opakují jako v předchozím SD.

Ohnivý muž

I v tomto scénáři SD je formulace tématu („Odvážím se přijmout pomoc od někoho koho neznám“?) diskutabilní ve vztahu k předloze a nevím, jak se váže k původně stanoveným cílům vycházejícím z potřeb skupiny.

Není zmíněno, jak se dostal příběh o kupci, který uhořel pro svou lakotu, do čtení o ohnivém muži.

Opět je matoucí používání textu původní povídky A. Weniga, kde je švec Matěj, s posunem postavy mladého krejčího Matěje, která je uvedena v jeho chybějícím textu v deníku a vystupuje v SD.

Analýza projektu je asi nejhodnotnější část celé práce, kde diplomantka upřímně a pravdivě pojmenovává problematická místa scénáře i chaotické momenty v realizaci. E. Grödllová navrhuje i úpravy pro další možnou realizaci, ale pomíjí tak základní problém všech tří SD a to je naprosto nevhodná věková kategorie a složitá formulace základních otázek i délky SD únosné pro žáky 1. a 2. třídy.

Vzhledem k celkové úrovni práce musím konstatovat, že nesplňuje nároky kladené na bakalářskou práci a pro ji nedoporučuji k obhajobě.

Navrhuji hodnocení F

Otázky k obhajobě:

1) Co vše musí učitel zvažovat, při přípravě strukturovaného dramatu ve vztahu ke skupině se kterou bude SD realizovat?

2) Čím vším by se měl učitel zabývat učitel při volbě tématu SD, přípravě scénáře, a na co by se měl ptát sám sebe před začátkem realizace?

3) Jak má vypadat a co vše má obsahovat scénář pro úspěšnou realizaci strukturovaného dramatu?

Jak jsou důležité vhodné rekvizity, kostýmy a úprava prostoru pro hraní SD, ve smyslu podpory věrohodnosti příběhu a budování a atmosféry?

V Praze 19.6.2018

doc. MgA. Karel Vostárek